

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 2

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 1058 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 29-fevralda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeveva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Ilm-fanga baxshida umr	10
Baxtiyor Islamov	
Kichik biznesni rivojlantirishda "yashil" iqtisodiyotni keng tatbiq qilishning ahamiyati	12
Gulnora Abdurahmonova Kalandarovna, Sanjar Baxodirovich G'oiqnazarov	
Brand Capital as a Determinant of Institutional Prestige and Student Choice in the Higher Education System	18
Zufarova Nozima Gulamiddinovna	
Inson va atrof-muhit dialektikasi: nomutanosiblik ko'rsatkichlari va ekologik muammolar	26
Butaboyev Maxammadjon Tuychiyevich, Maxmudov Nosir Maxmudovich	
Yashil budjetlashtirish va uni O'zbekistonda joriy etish istiqbollari	32
Meyliev Obid Raxmatullayevich, Gofurova Kamola Xayrulla qizi	
Iqtisodiyotda ta'lim va fan integratsiyasining asosiy yo'nalishlari	37
Yormatov Ilmidin Toshmatovich	
Transport vositalari va yo'llar turizm transport infratuzilmasini rivojlantirishning muhim omilidir	41
Agzamov Shaxboz Akmalovich	
Bank xizmatlarini raqamlashtirish orqali samaradorligini oshirish	46
A. X. Salamov	
Biznes-reja baliqchilik xo'jaligi rivojlanishi uchun asos sifatida	50
Dosmurotova Shaxista Kengashovna	
Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi	57
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Turizmni rivojlantirish imkoniyatlari	65
Ziyadullayev Ilhom Narkabilovich	
Tijorat banklari depozit operatsiyalari samaradorligini oshirish muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari	69
Shamsiyev Nodir Muratovich	
Hududlarni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning samaradorligini oshirish masalalari	74
Shagazatov Oybek bahodirovich	
Hududlar biznes muhitini rivojlantirish va samarali boshqarish yo'nalishlari	78
Davlatov Sanjar Abdimannonovich	
Ijtimoiy rivojlanish xulq-atvor paradigmasida yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini tartibga solishning nazariy asoslari	82
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
Korxonalar innovatsion faoliyatida raqamli transformatsiyaning muhim yo'nalishlari	86
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
O'zbekistonda agroturizmni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish (Buxoro viloyati misolida)	91
Yoriyeva Farangiz Murodillayevna	
Innovatsion tadbirkorlik muhitini kompleks baholashda xalqaro tashkilotlar tajribasi	96
Nazarova Umida Avazovna	
Turizm faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish samaradorligini oshirishning ayrim usullari	100
Mirzaxodjayev Alisher Botirovich	
Globalashuv sharoitida transchegaraviy suv resurslardan samarali foydalanishni boshqirish	105
Mirzayev Musurmon Umidullayevich	
Surxondaro viloyati iqtisodiyotida kichik biznes va tadbirkorlikning o'rni va ahamiyati	110
Fayziyeva Aziza Azamat qizi	
Ta'lim muassasalarida xarajatlarni moliyaviy nazorat etishning samaradorligi tahlili	115
Eshonqulov Davlatjon Rajabboyevich	
Ta'minot zanjirini boshqarishda transport logistikasi usullarini takomillashtirish	121
Zoxidova Nazokat Berdimurot qizi	
Blokcheyn texnologiyasida xavfsizlik masalalari	125
Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich	
Развитие цифровой трансформации банковского сектора Республики Узбекистан	131
Абдурахманова Матлуба Махамдаминовна	
Asosiy fondlarni hisoblash va baholash usullarini takomillashtirish istiqbollari	137
Rixsimbayev Odiljon Qobiljonovich	
Marketingda tovar harakati tizimini optimallashtirish va modellashtirish	143
Sherzod Xolmurodovich Pardayev, Kamola Abdujabborovna Pardayeva	

Iqtisodiy rivojlanish uchun strategik taqsimlash strategiyalari:	
Investitsion Fond Portfellarning qiyosiy tahlili.....	150
Sultonboeva Munira bahodirovna	
Soliq munosabatlarining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati: ilmiy-nazariy qarashlar.....	156
Axrorov Zarif Oripovich, Saidmurodov Feruz Sodiqjon o'g'li	
Взаимосвязь инвестиционной стратегии с оценкой эффективности инвестиционного проекта	161
С. С. Алиева, А. Назаров	
Erkin iqtisodiy zonalarining faoliyati va boshqaruv mexanizmini takomillashtirish.....	169
Sheraliyeva Saida Azatovna	
Xizmat safari xarajatlari hisobining huquqiy asoslari	172
Ergashev Sarvar Xudoynazarovich	
Инклюзивное образование и его особенности	177
Зайнутдинова Умида Джалоловна	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	181
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Mamlakatda soliq qarzdorligi vujudga kelishining asosiy sabablari va ularni qisqartirish yo'llari.....	186
Hakimov Ulug'bek Furqat o'g'li	
Mulk qiymatini baholash tushunchasi, baholash obyektlari, baholanadigan qiymat turlari.....	190
Izbosarov Boburjon Bahriddinovich, Yoqubboyev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta xizmatlarining zamonaviy transformatsiyasi.....	195
G. Adilova	
Biznes subyektlarida samaradorlik masalalarini o'yinlar nazariyasi usuli bilan baholash.....	199
Mardiyev Nurali	
Yengil sanoatda "lean production" konsepsiyasini tatbiq etishning amaliy jihatlari.....	205
Yaxyayeva Inobat Karimovna	
Soliq salohiyatini baholash usullari va ularning tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga ta'siri tahlili	209
Borotov Sharofiddin Jumaqul o'g'li	
Ko'chmas mulk bozorini baholashning institutsional asoslari	215
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm xizmatlarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	223
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna	
O'zbekistonning bank-moliya tizimi hamda unda Islom moliyasi	
instrumentlarini jalb etishdagi joriy tendensiyalar	228
Eshimov Alisher Dasmurodovich	
Tashqi savdoda notarif usullarni qo'llashning iqtisodiy oqibatlarini	
aniqlash metodologiyasi (rivojlangan davlatlar tajribasi)	236
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Reklama xizmatlari va uning subyektlar samaradorligini oshirishdagi imkoniyatlari.....	242
Rabbimov Elbek Abdulloyevich	
Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishda sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirish asoslari	247
Imonqulov Nuriddin Qo'shmon o'g'li	
Tijorat banklari biznes ekotizimini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	252
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
Majburiy tibbiy sug'urtaning vujudga kelishi va o'ziga xos xususiyatlari.....	258
Kenjayev Soxib Sayfiyevich	
O'zbekiston Respublikasida zamonaviy soliq ma'murchiligini	
joriy etish orqali budjet-soliq siyosati samaradorligini yanada oshirish	262
Yuldasheva Shaxnoza Xojiakbar qizi	
Jahon iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida derivativlar bozorining roli	268
Shokirov Mirkamol Mirolim o'g'li	
Boshqaruv hisobida mas'uliyat markazlarini tashkil etish masalalari.....	276
Sobirov Otabek Olimjonovich	
Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari	279
Kultayev Farxod Shavkatovich	
Tijorat banklari foydasi va rentabillik ko'rsatkichlariga ta'sir etuvchi omillar tahlilini takomillashtirish	283
Normo'minov Temurbek Sheraliyevich	
O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari aktivlar sifatini oshirish yo'llari	286
To'ychiyev Otabek Shamshiyevich	
Venchur kapitalining mohiyati va O'zbekistonda venchur tizimini rivojlantirishning institutsional asoslari	290
Tadjibayeva Nigora Gulomjonovna	
Innovatsiyalar: zamonaviy iqtisodiyot uchun innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash zarurati.....	295
Malikova Dilrabo Muminovna, Tursunov Jahongir Ulug'bek o'g'li	
Budjet daromadlarining shakllanishida egri soliqlarning ta'sirini ko'p omilli	
ekonometrik modellashirishda tahlil qilish.....	299
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	

Aksiyadorlik jamiyatlarida investitsion jozibadorlikni oshirish yo'llari	304
Abdullayev Boburjon Akbaralievich	
Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni	308
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	312
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv	316
O. U. Shomurodov, A. A. Suyarov, Z. U. Uroqov, J. S. Urazov, A. T. Ablahatov	
Ways to Use the Experience of Foreign Countries in Creating a Beneficial Business Environment for Entrepreneurship And Improving Taxation	321
Mukhlisa Ikramova	
Aholi turmush darajasini oshirishda moliyaviy savodxonlikning o'rni va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri	327
Yusupov Muhammadali Soxib o'g'li, J.D. Xojiyev	
Temir yo'l sanoat korxonalari ijtimoij-mehnat munosabatlarini boshqarish bo'yicha xorijiy tajriba	331
Kadirova Sharofat Amonovna	
Механизм внедрения аутсорсинговой деятельности в АО "Ўзтемирўйўловчи"	334
Н. Э. Кахарева	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish investitsiyalarni jalb qilishda xorijiy mamlakatlar tajribasi	339
Sharipov Bobur Anvar o'g'li	
"STEKLOPLASTIK" MJCHning bozordagi strategik holatini tahlil qilish	344
Musyeva Shoirazimovna	
Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning nazariy masalalari	350
M. Sh. Nazarova, Z. S. Kazakova	
Methodological Foundations of Bank Lending and Classification of Factors Affecting the Features of Obtaining Loans	355
Raxmanova Laylo bahodirovna, A. Karimova	
Agrosanoat klasterlarda tovar-moddiy xazinalar samaradorligini KPI orqali baholash uslubiyati	359
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich	
Faol tadbirkorlar faoliyatida kambag'al oilalarni iqtisodiy-ijtimoiy holatini yaxshilash imkoniyatlari	364
Salamov Ibrohim, Nazarova Maryam Sharifovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna, Jonibekov Faxriddin Beknazarovich, Kudratov Rizo Turdibayevich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xamdanova Nasiba Ablakulovna, Xudayberdiyeva Ma'rifat Umarovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar strategiyasi tahlilining o'ziga xos xususiyatlari	371
Tursunova Shaxnoza Farxod qizi	
Процессы цифровизации АО "Hududgazta'minot"	375
Xusanov Kaхрамон Нишонович	
O'zbekistonda aholi turmush darajasini oshirish yo'llari	380
Abdullayeva Madina Kamilovna, Eldorbekov G'ofurbek Iskandarbek o'g'li	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik subyektlari uchun kredit tizimini takomillashtirish mexanizmi	383
Bobayev Isroiljon Abidinabiyevich	
Mamlakatga jalb qilingan xorijiy kapitalning tovarlar va xizmatlar importi salohiyatiga ta'sirini ekonometrik modellar bilan baholash	388
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li	
O'zbekistonda bank xizmatlari raqobatbardoshligini baholash mazmuni va o'ziga xos xususiyatlari	396
Sh. Madraimov	
Kapital bozorida sug'urta kompaniyalar institutsional investor sifatida	399
Xasanova Lola Mamasharifovna	
Yangi O'zbekiston strategiyasida institutsional islohotlarni yanada chuqurlashtirish va ko'p funksiyali raqamlashtirishning ilmiy asoslari	402
B. B. Berkinov	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari orqali jinoij yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirish mexanizmlari	411
G'afurov Umidjon Bahodir o'g'li	
Rivojlangan mamlakatlarda keksa fuqarolarning bandligini oshirish kam ta'minlangan aholi qatlamini qo'llab-quvvatlash usuli sifatida (Yaponiya tajribasi misolida)	415
Karimov Bekzodjon Ilxomovich	
Tashqi savdoni oshirishda boj-tarif siyosatini takomillashtirish mexanizmlari	422
Pardayev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li	
Финансы или корпоративные финансы	428
Уринов Бобур Насилроевич	
In Ensuring Economic Development in the Country Green Economy and its Features	434
Akhunova Shakhistakhon Nomonjanovna, Abdusattorova Mokhirabonu Abdugoppor kizi	

Tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari	439
Jo'rayev O'ktam Panji o'g'li	
Сокращение уровня бедности в Узбекистане	445
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
Paxtachilik sohasida ishlab chiqarish jarayonlari samaradorligini oshirishning innovatsion yechimlari va uning foydaga ta'sirini baholash	450
S. B. Inoyatov	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan ishlash amaliyotidagi muammolar va ularni barataraf etish yo'llari	455
Maxmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
Mahalliy budjet daromadlarining nazariy va ilmiy asoslari	462
O'lkulova Feruza Mansurovna	
Kambag'allikni qisqartirish – aholi turmush farovonligini ta'minlashning muhim omili	465
Usmanov Baxodir Baxtiyorovich	
Raqamli marketingni rivojlantirish zaruriyati	471
Xalmuxamedova Zebxon Babaxanovna	
Tijorat banklari o'rtasidagi raqobatni rivojlantirish orqali fond bozorida aksiyalar narxini barqarorligini ta'minlash istiqbollari	475
M. Yuldosheva	
Konchilik sanoati korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish mexanizmlarining ilmiy-nazariy asoslari	482
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'zbekistonda banklar moliyaviy xizmatlari va ular sifatining amaldagi holati tahlili	489
Mirzayev Mirza Abdullayevich	
Oliy ta'lim muassasalarining iqtisodiy samaradorlikning raqobatbardoshligini instituttsional tahlil qilish mexanizmi	494
Saydullayeva Saodat Abdumajidovna	
Integratsiya sharoitida to'qimachilik sanoatining rivojlanishi	501
Ziyayeva Muhtasar Mansurdjanovna	
Auditorlik tekshiruvini tashkil etish va o'tkazish jarayonlarini takomillashtirish	505
Karamatova Noiba Husnitdinovna	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	512
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	
Экономическое сознание и экономическое мышление: теоретический анализ	519
Пардаев Мамаюнус Каршибаевич, Мухаммедов Мурод Мухаммедович	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklari tomonidan qurilish korxonalarini kreditlashni takomillashtirish yo'llari	524
Sultanov Baxram Begdullayevich	
Роль искусственного интеллекта в современных технологиях медиаобразования в высших учебных заведениях	528
Самигова Гуландом Абдужаббаровна	
Talabalarga moliyaviy yordam dasturlari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri	536
Mirzayeva Muhlisa Ubaydullo qizi	
Mintaqaviy investitsion jozibadorlik va investitsion siyosat: nazariy talqin	541
Muminov Akmal Tulkunovich	
Mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida oliy ta'lim tizimining ta'siri	545
Nasimov Adiz Azamat o'g'li, Baxtiyorova Jasmina Jasurovna, Axrorov Zarif Oripovich	
Respublikada fermer xo'jaliklarga xizmat ko'rsatishni rivojlantirish va agroxizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari	550
Shukurov Ilxom Safarboyevich	
Turli mamlakatlarda oliy ta'limni moliyalashtirish yo'llari	557
Umarova Moxigul Maxmayunus qizi	
Dehqonchilikni innovatsion asosda rivojlantirishning xorijiy tajribasi	562
Yuldashev G'iyos Turabekovich	
Tijorat bank xizmat turlarini islomiy bank xizmatlari orqali rivojlantirish istiqbollari	566
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Qishloq xo'jaligi mahsulotini baholash va hisobga olishning uslubiy jihatlarini takomillashtirish	572
Boltayev Abror Sayitmuradovich	
Секреты интересного урока в начальной школе	579
Гараева Олеся Владимировна	
Iqtisodiyotni barqaror rivojlanishda yashil iqtisodiyotning o'rni	582
Ibragimova Gulchehra Toxirovna	

Mahsulot va xizmatlarni raqamli transformatsiyasini amalga oshirish algoritmi.....	586
Kucharov Abrorjon Sobirjanovich, Bobojonov Azizjon Babaxanovich, Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich	
O'zbekiston Respublikasining soliq tizimi mamlakatda yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish vositasi sifatida.....	593
Nabiyev Feruz Nurmurodovich	
Fundamentals of Innovative Management and its Organizational Control	599
Akramova Aziza Abduvohidovna, Maqsudov Bunyod Abdusamatovich	
Moliyaviy menejment tizimini rivojlantirishda raqamli marketingdan foydalanishning afzalliklari.....	604
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Оценка экономической эффективности использования фотоэлектрической тепловой установки	608
Жураев Ислон Рахматович, Юлдошев Исроил Абриевич, Жураева Зухра Исламовна	
Ilmiy darajali kadrlar tayyorlash sohasida xalqaro tajriba	614
Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich	
Turizm infratuzilmasi va uning tarkibiy tuzilishi	621
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Oliy ta'lim xizmatlari bozorining rivojlanishi sabablari.....	625
Abdukadirova Kamola Azimovna	
Mintaqada turizm sohasini rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribalari.....	629
Isomiddinov Inomjon Qurvonali o'g'li	
Ichki turizmni rivojlantirish bo'yicha infrastruktura holati	636
Dehqonov Burxon Rustamovich	
Soliqqa tortish maqsadida kadastr qiymatlarini aniqlash mexanizmlarini takomillashtirish yo'llari.....	642
Kamilov Abror Anvarovich	
O'zbekistonda uylarning energiya samaradorligini oshirish.....	647
Dodiyev Fozil O'tkurovich	
O'zbekistonda talant menejmentni tatbiq etish istiqbollari.....	653
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tibbiyot sohasini moliyalashtirish istiqbollari.....	658
Muxammadiyev Ramz Zoirjon o'g'li	
Bulutli texnologiyalardan foydalangan holda resurs xarajatlarini optimallashtirish: tahlil va boshqarish	663
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Karabayev Rustam Zafarovich	
Milliy iqtisodiyotni rivojlanishida sug'urta institutlarining tutgan o'rni	673
K. A. Sharipov, D. Jo'rayev	
Tadbirkorlik nazariyasining evolyutsion talqini.....	678
Aripov Oybek Abdullayevich	
Enhance Export Potential of Private Entrepreneurship and Small Venture.....	683
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi	
Mintaqa barqaror rivojlanishini cheklovchi ekologik omillar tahlili.....	690
Adilova Marg'uba Tursunaliyevna	
Improving the Efficiency of Industrial Enterprise Activities in the Age of Digital Technologies	698
Avloqulova Sadoqat Sobirjon qizi	
A study of green marketing practices in the retail industry – Advantages and disadvantages.....	705
Davronova Zilola Gulomovna	
Tijorat banklarining korporativ xizmatlarini transformatsiyalash jarayonini rivojlantirish.....	709
Farmanova O'g'li Aliqul qizi	
Davlat moliyaviy nazorat tizimini rivojlantirish istiqbollari	715
Maxmudov Azamat Normuradovich	
Xorijiy banklarning moliya injiniringi mahsulotlari va rivojlanish istiqbollari	721
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekistonda turizm xizmatlari imkoniyatlari: muammo va yechimlar	727
Fayziyev Oybek Raximovich, Xalikov Saydilla Abdraxmanovich	
Sanoat klasterlarini shakllanishining simulyatsiya modelini yaratish	734
Xakimov Ziyodulla Axmadovich, Axmedova Rayxona Jasurbek qizi	
Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning xususiyatlari va ustuvor yo'nalishlari	741
Tolibjon Qazaqov Sharifjon o'g'li	
Raqamli iqtisodiyotda zamonaviy texnika va texnologiyalarning xususiyatlari.....	747
Xusanov Ulugbek Nishanovich	
Biologik aktivlar va qishloq xo'jaligi mahsuloti joriy hisobini tashkil etish bo'yicha xorijiy tajribalar	752
Yusupova Mahfuza Baxtiyor qizi	
Mulkchilikning iqtisodiyotdagi ahamiyatini qiyosiy tahlil qilish (O'zbekiston va Shvetsiya misolida).....	757
Odil Norboyev	
Ipoteka krediti riskining ayrim nazariy jihatlarini.....	761
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	

Xalqaro turizm bozorining rivojlanish tendensiyalari va unda O'zbekistonning ishtiroki.....	764
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, Bobobekova Nargiza Baxtiyorovna	
Tijorat banklari fond bozoridagi aksiyalar narxini o'zgarishini ebo moduli orqali aniqlashning ekonometrik tahlili.....	769
Yuldoshova Manzura Ollashkurovna	
Organizational mechanism of sustainable development of the tourism industry, role and application of technologies.....	780
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich	
Banklarda risklarni diversifikatsiyalashning mohiyati va ahamiyati	787
Baxriddinov Sharofiddin	
Davlat oliy ta'lim muassasalarida daromad va xarajatlarning o'zaro mutanosibligi.....	793
Gafurov Anvar Bazarbayevich	
To'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri: tahlil va istiqbollar.....	799
Raxmanov Bekzod Ibragimovich	
Инновационный и развивающий менеджмент в сфере услуг	803
Aхтамова Моҳигул Эркиновна	
Ishsizlarni kasb-hunarga o'qitish asosida raqobatbardoshligini oshirish	807
Bakiyeva Iroda Akbarovna	
Dehqon xo'jaliklarida yetishtirilgan grek yong'og'ini iste'molchilarga yetkazib berish yo'llari	811
Inobatov Abror Boshlarovich	
Комплаенс и риск менеджмент в международных гуманитарных организациях	817
Мухамеджанов Баходир Кахрамонович	
Ipakchilik korxonalarida innovatsion faoliyatni boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari.....	822
Aliyeva Nodiraxon Abdumalikovna	
Soliqlarning yig'iluvchanligi va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	826
Abdurasulov Alisher Abdurasulovich	
Soliq islohotlari: u qanday bo'lishi kerak?	831
Hotamov Alisher Farxodovich	
Анализ операционных процессов экспорто-ориентированных хлопково-текстильных кластеров.....	837
Джурабаев Отабек Джурабаевич	
Ish bilan bandlikni sifat xususiyatlari asosida baholashga zarurat: ilmiy-nazariy yondashuvlar	842
Qurbonov Samandar Pulatovich	
Technology of Formation of Profession-Oriented Communication Competences in Training of Future Specialists in Higher Education Institutions	848
Rajapov Sulaymon	
Improving The Methodology of Developing Professional and Communicative Skills in Future Economists (In the Case of Teaching English).....	852
Samandarova Nargiza	
Sanoat mahsulotlarining raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion texnoparklardan foydalanish muvaffaqiyatiga ta'sir etuvchi omillar.....	860
Sobirxonov Akbarxon Aziz-o'g'li	
Oziq-ovqat sanoati korxonalarida investitsion salohiyatni shakllantirishning mazmuni va ahamiyati	865
Xamrayev Nodirbek Ravshanovich	
O'zbekistonning moliyaviy siyosati: tarkibiy tuzilishi va tahlili	872
Jabborova Dilafruz Sodiqli	
Institutsional islohotlarni chuqurlashtirish sharoitida lizing investitsiyalarini rivojlantirishning nazariy-uslubiy jihatlari	879
Axmediyeva Aliya Toxtarovna	
Hududlar rivojlanishini ta'minlashda erkin iqtisodiy zonalarining ahamiyati.....	885
Salomat Norova	
Yo'lovchi tashish xizmatlari sohasida korxona faoliyatini strategik rejalashtirishga ta'sir etuvchi omillari tahlili.....	889
Abarov Mashxurbek Ismonaliyevich, Pulatova Gulchexra Erkinovna	
Anderrayting xizmatining AQSh sug'urta bozorida tutgan o'rni	895
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobotlarni tuzishda aktivlarni qadrsizlanishga tekshirish.....	900
Tojiyev Behzod Bekmurod o'g'li	
Yangi O'zbekiston iqtisodiyotida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish – muhim yo'nalish.....	904
Dushaboyev Mirjalol	
Recreational potential of Uzbekistan and prospects for the development of wellness tourism in the country... ..	912
Amonboyev M., Shaymanova Nigora Yusupovna	
Yashil marketing: tushunchasi, mohiyati, kelib chiqishi, muammolari va istiqbollari	916
G'anieva Madina Bunyodali qizi, Ziyayeva Muhtasar Mansurdjanovna	

Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	923
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Lizing munosabatlarini rivojlantirishda raqamli marketing strategiyalari.....	928
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
Analysis of the Transformation and Development Trends of the Higher Education System in Uzbekistan.....	934
Zufarova Nozima Gulamiddinova	
O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish.....	940
Oybek Elmuratov	
Sifatli ta'lim uchinchi renessansning poydevori sifatida: xorijiy tajriba va tavsiyalar	943
Zafar Jumayev Ikromiddinovich	
Совершенствование методологии “зеленого” учёта в финансовом менеджменте устойчивого развития компаний энергетической отрасли в Узбекистане.....	947
Глазова Марина Викторовна	
Yangi O'zbekiston strategiyasida institutsional islohotlarni yanada chuqurlashtirish va ko'p funktsiyali raqamlashtirishning ilmiy asoslari	954
Berkinov B. B.	
O'rta ta'lim tizimida “o'qituvchi imiji”ni rivojlanish genezisi.....	962
Odilova Sitora Sayfitdin qizi	
Роль инвестиций в системе железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	966
Акбарова Лайло Упашевна	
Mintaqaning investitsion jozibadorligini oshirish maqsadida innovatsion marketing texnologiyalaridan foydalanish.....	971
Ahmedov Alim Babaniyazovich	
Inson resurslarini rivojlantirishda xorijiy kompaniyalarning tajribasini o'rganish metodologiyasi.....	978
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Tadbirkorlik muhiti tahlili va uni davlat tomonidan tartibga solish shart-sharoitlari	981
S. T. Toshaliyeva, A. M. Abduraxmonov	
G'allachilik klasterlarini shakllantirishning tashkiliy-iqtisodiy jihatlarini	986
Ilmuratov Shavkat Maxsumovich	
Innovatsion texnologiyalarda umumishlab chiqarish xarajatlarini strategik boshqaruv hisobini takomillashtirish masalalari	990
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Suv resurslaridan foydalanishda zamonaviy texnologiyalarni joriy qilish-davr talabi	995
Ibroyim Maxkamov	
Tadbirkorlik subyektlari yer-suv resurslaridan foydalanishining hududiy xususiyatlari.....	999
Xamidjon Muxamadovich Shaxobov	
Korporativ tuzilmalarda global biznes etikasi va yashil biznes drayverlari.....	1003
Egamberdiyev Shuxrat Satimbayevich	
Aholini qishloq xo'jaligi mahsulotlari bilan ta'minlashning ayrim masalalari xususida.....	1007
Ochilova Maftuna Toshpulat qizi	
Tijorat banklari faoliyatining joriy holati tahlili	1012
Ergashev Azizxon Avazxon o'g'li	
Fermer xo'jaliklari samarali faoliyatining asosiy statistik ko'rsatkichlari va ularning tahlili.....	1016
M. Sh. Axmedova	
Tadbirkorlikni davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab-quvvatlash shart-sharoitlari.....	1021
S. T. Toshaliyeva, D. A. Eshqulova	
Kichik biznes subyektlarini rivojlantirishda innovatsiyalardan samarali foydalanish mexanizmlari	1029
Rustamov Alisher Raxmataliyevich	
Iqtisodiyotni tartibga solishda moliya siyosatining ahamiyati	1038
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarning xalqaro valyuta operatsiyalarini takomillashtirish masalalari	1043
Beknazarova Nilufar Tulkinovna	
O'zbekistonda milliy valyuta kursi barqarorligini ta'minlash yo'llari.....	1046
Nasirxodjaeva Dilafuz Sabitxanovna, Shokirov G'ulomjon Sobirovich	
Mustaqil davlatlar hamdo'stligiga a'zo davlatlarda auditorlik faoliyatini tashkil etish xususiyatlari	1052
Ismoilova Feruza Isroilovna, Nasurova Kamolaxon Ravshanovna	

MUSTAQIL DAVLATLAR HAMDO'STLIGIGA A'ZO DAVLATLARDA AUDITORLIK FAOLIYATINI TASHKIL ETISH XUSUSIYATLARI

Ismoilova Feruza Isroilovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti talabasi

Nasurova Kamolaxon Ravshanovna

I.f.f.d. (PhD), Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, "Iqtisodiyot" kafedrası dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlarda audit bozorini rivojlantirish istiqbollariga bag'ishlangan bo'lib, unda mazkur davlatlarda auditorlik faoliyatini tashkil etish va xalqaro standartlarni qo'llashning o'ziga xos xususiyatlari, ularda xalqaro audit standartlarini qo'llashda erishilgan natijalar hamda mazkur sohadagi muammolarni bartaraf etish yo'nalishlari batafsil bayon etilgan.

Kalit so'zlar: Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligiga a'zo davlatlar, auditning xalqaro standartlari, auditorlik xizmatlari bozori, auditorlik tekshiruvi, moliyaviy hisobot auditi, yakka tartibdagi xususiy auditor, auditorlik tashkilotlarining professional xizmatlari, auditorlik professional jamoat birlashmalari, nodavlat notijorat tashkilotlar.

Abstract: This article is devoted to the prospects for the development of the audit market in the commonwealth of independent states, the specifics of organizing audit in these countries and the application of international standards, as well as the results achieved in the application of international auditing standards and ways to overcome problems in this area.

Key words: Commonwealth of independent states, international auditing standards, audit services market, audit, audit of financial statements, individual private auditor, professional services of auditing organizations, professional auditing public associations, non-governmental non-profit organizations.

Аннотация: В данной статье рассматриваются перспективы развития рынка аудита в содружестве независимых государств, особенности организации аудита в этих странах и применения международных стандартов, а также результаты достигнутые в применении международных стандартов аудита и пути преодоления проблем в этом сфере.

Ключевые слова: Содружество независимых государств, международные стандарты аудита, рынок аудиторских услуг, аудиторская проверка, аудит финансовой отчетности, индивидуальный частный аудитор, профессиональные услуги аудиторских организаций, профессиональные аудиторские общественные объединения, негосударственные некоммерческие организации.

KIRISH

Ma'lumki, jahonning ko'pgina mamlakatlarida moliyaviy hisobot va auditni xalqaro standartlarini takomillashtirishga qaratilgan ilmiy tadqiqotlarga alohida e'tibor qaratilmoqda. Lekin, shunga qaramasdan, moliyaviy hisobot va auditning xalqaro standartlarini to'laonli joriy etishda mazkur standartlarning mazmun va mohiyatini chuqur o'rganish, ularni amaliyotda qo'llay olish, moliyaviy hisobotlarni xalqaro standartlarga transformatsiyalash, ilg'or xorij tajribasini mamlakatimiz iqtisodiyotiga joriy etish kabi masalalarni hal etish uchun moliyaviy hisobot auditini yanada takomillashtirish borasida kompleks tadqiqotlar olib borish zarurati kuchaymoqda.

Shuningdek, hozirgi auditorlik amaliyotida tekshiruvlarni rejalashtirish, o'tkazish va tekshiruv natijalarini umumlashtirish jarayonida o'z yechimini kutayotgan qator muammolarni bartaraf etish, ularning nazariy va uslubiy asoslarini takomillashtirish dolzarb ilmiy muammolardan biri hisoblanadi. Bular, birinchidan, buxgalteriya hisobi va auditorlik faoliyati bo'yicha qonun va normativ-hujjatlarning auditorlik amaliyotida talab darajasida qo'llanilmayotganligi, ikkinchidan, auditorlik tekshiruvini tashkil qilish va o'tkazishning amaliy va uslubiy jihatlari yetarlicha, chuqur tadqiq qilinmaganligi, uchinchidan, auditorlik tekshiruv natijalarini auditorlik ish hujjatlarida umumlashtirish va rasmiylashtirishning xalqaro standartlar talablariga muvofiq amalga oshirilmayotganligi va to'rtinchidan, auditorlik riski va muhimlik darajasini aniqlash, audit ish sifati va auditorlik faoliyati samaradorlik ko'rsatkichlarini aniqlash hamda uni baholash uslubiyatining samarasiz qo'llanilayotganligi kabi masalalar zamonaviy talablar darajasida ishlab chiqilmaganligidir.

Respublikamizda yuqorida qayd etilgan muammolarni hal qilish, auditorlik tekshiruvini rejalashtirish va o'tkazish uslubiyatini takomillashtirish masalasi hozirgi kunga qadar bir butun, yaxlit ilmiy asar sifatida batafsil o'rganilmaganligi sababli, auditorlik tekshiruvini rejalashtirish hamda o'tkazishni takomillashtirishga oid ilmiy tadqiqotlar olib borish zaruriyatini keltirib chiqardi.

Respublikamiz auditorlik faoliyatidagi mavjud muammo va kamchiliklar auditorlik faoliyatining yanada rivojlanishiga o'z ta'sirini ko'rsatmoqda. Xususan, "auditorlik tekshiruviga moliyaviy hisobotning haqqoniyligini tasdiqlashning kafolati emas, balki ortiqcha va malol keluvchi ma'muriy tartib-taomil sifatida qaralmoqda"¹. Shu boisdan, mamlakatimizda jahonda umumqabul qilingan zamonaviy normalar, standartlar, shu jumladan, moliyaviy hisobot va auditning xalqaro standartlarini bosqichma-bosqich joriy etish asosida buxgalteriya hisobi va auditni xalqaro standartlarga moslashtirishni taqozo etmoqda. "2017–2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi"²da yurtimizda investitsiya muhitini takomillashtirish, mamlakat iqtisodiyoti tarmoqlari va hududlariga xorijiy, eng avvalo, to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni faol jalb etish, korporativ boshqaruvning zamonaviy standart va usullarini joriy etish, korxonalarni strategik boshqarishda aksiyadorlarning rolini kuchaytirish borasida muhim vazifalar belgilangan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi davlatlarida auditorlik faoliyatining nazariy hamda amaliy asoslarini yaratish hamda uni takomillashtirish bo'yicha ko'plab xorijlik iqtisodchi olimlar ilmiy tadqiqotlar olib borganlar. MDHga a'zo davlatlarda auditorlik xizmatlari bozori va uning tahlili hamda MDHga a'zo davlatlar auditorlik faoliyatining ilg'or tajribasini tadqiq etish bo'yicha ko'plab MDH mamlakatlarining iqtisodchi-olimlaridan N.P. Barishnikov, N.T. Beluxa, S.M. Bichkova, Suys, A.A. Terexov va A.D. Sheremetlar³ tomonidan o'rganilgan.

Mamlakatimiz iqtisodchi olimlari tomonidan mazkur masalalar yaratilayotgan darslik, monografiya va o'quv qo'llanmalar, shuningdek, e'lon qilinayotgan ilmiy maqola va tezislarda qisman o'rganilgan. Masalan,

R.D. Dusmuratov, M.M. Tulaxodjayeva, B.Q. Hamdamov, K.R. Hotamov va I.N. Qo'ziyevlar⁴ tomonidan MDHga a'zo davlatlar auditorlik faoliyatining nazariy hamda amaliy asoslarining ayrim jihatlari o'rganilgan. Ta'kidlash joizki, yuqoridagi tadqiqotlarda mavzuga oid umumiy qarashlar keltirilgan bo'lsada, biroq MDHga

1 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 19-sentyabrdagi "O'zbekiston Respublikasida auditorlik faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3946-sonli qarori. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 20.09.2018-y., 07/18/3946/1955-son.

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari to'plami, 2017-yil, 6-son, 70-modd.

3 Барышников Н.П. Организация и методика проведения общего аудита. 4-е изд. перер. и доп. —М.: Филин, 1998. -528с; Белуха Н.Т. Аудит. Учебник "Знания", КОО, 2000. -769 с; Бычкова С.М. Аудиторская деятельность. Теория и практика.—СПБ.: Лань, 2000. -320с.; Терехов А.А. Аудит: перспективы развития. —М.: Финансы и статистика, 2001. -560 с; Суйц В.П., Шеремет А.Д. Аудит. Учебник. —М.: ИНФРА-М, 2009. —456 с

4 Dusmuratov R.D. O'zbekistonda auditorlik faoliyatining shakllanishi va uning uslubiyotini takomillashtirish: i.f.d. ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dis. avtoref. —Toshkent — 2008. —35 b.; Tulaxodjayeva M.M. Korxona moliyaviy ahvoli auditi. —T.: "Iqtisodiyot va huquq dunyosi" 1996 -193 b.; Hamdamov B.Q. O'zbekiston iqtisodiyotining hisob va hisobot tizimida auditorlik nazoratini rivojlantirishning uslubiy asoslari: i.f.d. ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dis. avtoref. Toshkent - 2007. -33 b.; Xatamov K.R. Bilvosita soliqlar hisobi, tahlili va auditini takomillashtirish: i.f.d. ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dis. avtoref. Toshkent-2016. —30 b.; Qo'ziyev I.N. Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida auditorlik hisobotini tuzish va umumlashtirish metodologiyasini takomillashtirish: i.f.d. ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dis. avtoref. Toshkent—2017. —70 b.

a'zo davlat auditorlik faoliyatining qiyosiy tahlili hamda ular ilg'or tajribasini O'zbekiston amaliyotida qo'llash masalasi alohida ilmiy tadqiqot obyekti va yaxlit tizim sifatida tadqiq qilinmagan. Bu holat mazkur mavzuda kompleks ilmiy izlanishlar olib borish va tadqiqot vazifalarini belgilashni taqozo etmoqda.

Mamlakatimiz iqtisodchi olimlari tomonidan bu masalalar yaratilayotgan darslik, monografiya va o'quv qo'llanmalar, shuningdek, e'lon qilinayotgan ilmiy maqola va tezislarda qisman o'rganilgan. Masalan, iqtisodchi-olim A.X. Sattarov⁵ tomonidan O'zbekiston amaliyotida MDH davlatlari ilg'or tajribalarini qo'llash jarayonini chuqur tahlil etgan holda, mazkur davlatlar tomonidan auditorlik faoliyati sohasida erishilgan natijalarni O'zbekiston amaliyotida qo'llash bo'yicha amaliy takliflarni shakllantirishga erishgan. Shuningdek, bu borada Respublikamiz iqtisodchi olimlaridan I. Meliyevning⁶ tadqiqotlarida MDH davlatlarida auditorlik faoliyatini tashkil etishning qiyosiy tahlili keltirilgan bo'lsada, biroq, ushbu davlatlar ilg'or tajribasini O'zbekiston amaliyotida qo'llash masalalari yetarlicha bayon etilmagan.

TAHLIL VA NATIJALAR

So'nggi yillarda audit xizmatlari bozori Mustaqil Davlatlar Hamdo'stligi (keyingi o'rinlarda MDH)ga a'zo davlatlar iqtisodiyotining ajralmas qismiga aylandi. Iqtisodiyotning istalgan segmenti kabi audit xizmatlari bozori ham ko'rsatkichlar tizimi bilan tavsiflanadi. MDHga a'zo davlatlar auditorlik faoliyati subyektlari asosan auditorlik tashkilotlari hisoblanadi. MDH tarkibidagi Ozarbayjon Respublikasi, Belarussiya, Qirg'iziston Respublikasi, Moldova Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Tojikiston Respublikasi kabi davlatlar qonunchiligida auditorlik faoliyatini yakka tartibdagi (xususiy) auditorlar tomonidan olib borilishiga ruxsat etilgan. Yakka tartibdagi (xususiy) auditorlar sifatida belgilangan malaka talablariga javob beradigan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda auditorlik faoliyati bilan shug'ullanish huquqiga ega bo'lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar tan olinadi.

Shuningdek, ushbu davlatlarda qonunchilik talablariga muvofiq yakka tartibdagi (xususiy) auditorlarning auditorlik faoliyatiga nisbatan cheklavlar belgilangan. Masalan, Rossiya Federatsiyasida yakka tartibdagi auditorlar ijtimoiy ahamiyatli tashkilotlarning (kredit va sug'urta tashkilotlari, nodavlat nafaqa jamg'armalari va boshqalar) buxgalteriya (moliyaviy) hisobotlarini hamda konsolidatsiyalangan moliyaviy hisobotlarini majburiy tekshiruvini amalga oshirishga haqli emaslar. Umuman olganda, MDHga a'zo davlatlarda yakka tartibdagi (xususiy) auditorlar faoliyati ko'lam odatda audit xizmatlari bozori ko'rsatkichlariga ahamiyatli ta'sir ko'rsatmaydi. Bu davlatlarda auditorlik faoliyati subyektlari soni, odatda, auditorlar reyestrlari va audit tashkilotlari ma'lumotlariga asosan aniqlanadi. Ekspertlarning fikricha, bu davlatlar auditorlik amaliyotida auditorlik faoliyati bilan MDHga a'zo davlatlarda bunday huquqi bo'lgan 70-95% subyektlar shug'ullanadi.

MDHga a'zo davlatlar amaliyotida auditorlik faoliyati subyektlari quyidagi xizmat turlarini ko'rsatadilar:

- Moliyaviy hisobot auditini o'tkazish;
- Auditga oid professional xizmatlar ko'rsatish;
- Boshqa auditorlik faoliyati bilan bog'liq bo'lgan (buxgalteriya, soliq, yuridik, boshqaruv maslahati, buxgalteriya, soliq hisobini o'rnatish, tiklash va yurgizish, buxgalteriya (moliya), soliq hisobotini tuzish, buxgalteriya hisobini avtomatizatsiya qilish va axborot texnologiyalarini joriy qilish, baholash xizmatlari, mutaxassislarni o'qitish va auditorlik faoliyati bilan bog'liq bo'lgan sohalarda ilmiy-tadqiqot ishlarini olib borish, moliya-xo'jalik ishi tahlili, soliq va bojxona kelishmovchiklari, sud va soliq organlarida vakillik qilish).

MDHga a'zo davlatlar jumladan, Ozarbayjon Respublikasi, Belarussiya Respublikasi va O'zbekiston Respublikasida moliyaviy hisobot auditini auditorlik tashkilotlari tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlarning uchdan birini, Moldova Respublikasi va Qirg'izistonda esa ikkidan birini tashkil qiladi. Shu bilan birga, Armaniston Respublikasi va Tojikiston Respublikalarida auditorlik faoliyati bilan bog'liq boshqa xizmatlarning ko'rsatilgan xizmat hajmidagi ulushi juda past darajada bo'lsa, Rossiya Federatsiyasida esa ko'rsatilgan auditorlik xizmatlari tarkibida auditorlik tekshiruvlari bilan boshqa professional auditorlik xizmatlari ulushi o'zaro teng hajmni tashkil etadi. Biroq, MDHga a'zo davlatlarning aksariyatida taqdim etilayotgan auditorlik xizmatlarining umumiy hajmida auditorlik tekshiruvi bo'yicha xizmatlari ulushining kamayish tendensiyasi kuzatilib, ayni paytda auditga bog'liq bo'lgan boshqa xizmatlar ulushi ortib bormoqda.

MDHga a'zo davlatlar audit xizmatlari bozorini tavsiflovchi muhim ko'rsatkichlardan yana biri bu - auditorlik faoliyati subyektlari tomonidan xizmat ko'rsatilgan mijozlar soni hisoblanadi. Auditorlik faoliyati subyektlari tomonidan MDHga a'zo davlatlarda keng tarqalgan xizmatlar sirasiga moliyaviy hisobot auditini xizmati kiradi. Majburiy audit xizmatida bo'lsa, auditorlik tashkilotlarining mijozlari, odatdagidek, tashkilotlar, tashkiliy savdolarida qatnashish uchun yo'lga qo'yilgan qimmatli qog'ozlar bozori, ochiq aksionerlik jamiyatlari, kredit va sug'urta tashkilotlari, nodavlat nafaqa jamg'armalari, birjalar, investitsiya jamg'armalari, davlat va munitsipal tijorat korxonalaridir. Bundan tashqari, MDHga a'zo davlatlar auditorlik amaliyotida tashabbus tarzi (ixtiyoriy)da amalga oshiriladigan auditorlik nazorati shakli keng rivojlanmoqda.

5 Sattarov A.X. O'zbekistonda auditorlik faoliyatini rivojlantirishda MDH tajribasi // Moliya ilmiy jurnali // Toshkent-2020 // №4-son.

6 I.I. Meliyev. Auditorlik tekshiruvini o'tkazish uslubiyati: muammo va yechimlar: Monografiya, -T.: "Iqtisod-Moliya", 2020. – 174 b.

MDHga a'zo davlatlarning aksariyatida jumladan, Ozarbayjon Respublikasi, Belorussiya Respublikasi, Qozog'iston Respublikasi, Moldova Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi va O'zbekiston Respublikalarida auditorlik amaliyotining xususiyatli jihatlardan biri bu ularda auditorlarni o'z-o'zini boshqarish yoki ularni birlashtiruvchi professional tashkilotlarni tashkil qilinganligidir. Bundan tashqari, mazkur davlatlarda, Ozarbayjondan tashqari, auditorlarning o'zini-o'zi boshqarish tashkilotlarining bir qanchasi mavjuddir, jumladan bunday tashkilotlar Belorussiya Respublikasi va Qozog'iston Respublikasida - ikkitadan, Moldova Respublikasi va O'zbekiston Respublikasida - uchtdan, Rossiya Federatsiyasida – beshtadan tashkilotlar bugungi kunda faoliyat ko'rsatmoqda.

MDH davlatlarida (Belorussiya Respublikasidan tashqari) Xalqaro Buxgalterlar Federatsiyasining (International Federation of Accountants) a'zosi bo'lgan auditorlarning o'zini-o'zi boshqarish tashkilotlari mavjuddir, jumladan, Ozarbayjon Respublikasi, Belorussiya Respublikasi, Qozog'iston Respublikasi, Moldova Respublikasi va O'zbekiston Respublikasida – bittadan tashkilot, Rossiya Federatsiyasida esa – uchta tashkilot faoliyat ko'rsatayotganligini ta'kidlash joiz.

MDHga a'zo davlatlarda auditorlik amaliyotida amaldagi qonunchilik normalari buzilganligi yoki sifatsiz auditorlik tekshiruvni amalga oshirilganligi uchun aniqlangan kamchiliklarni bartaraf qilish haqidagi buyruq, buzilishlarga yo'l qo'yib bo'lmashligi haqidagi ogohlantirish, jarima, litsenziya, malakaviy sertifikatning amal qilish muddatini to'xtatib qo'yish yoki bekor qilish; auditorlarning o'z-o'zini boshqarish tashkilotidan chiqarib yuborish kabi auditorlik faoliyati subyektlariga nisbatan ma'muriy va intizomiy choralar qo'llaniladi.

Oxirgi o'n yillikda dunyoda audit xizmatlari bozorining asosiy elementlaridan biri bu auditorlik amaliyotida xalqaro audit standartlari(keyingi o'rinlarda XAS)ni qo'llash amaliyoti bo'lib kelmoqda. MDHga a'zo davlatlarning auditorlik faoliyati milliy tizimlarining o'xshash jihati auditorlik faoliyatini tartibga solishda XASni asosiy vosita sifatida qabul qilishlaridadir. Yondashuvning bunday konseptual birligi quyidagi asosiy sabablar bilan o'zaro bog'langan:

Birinchidan, hozirgi davrda mustaqil xalqaro nodavlat institutlari tomonidan ishlab chiqilayotgan XASda auditorlik faoliyatiga qo'yiladigan universal va sifatli talablar tizimini o'z ichida mujassamlashtirganligi;

Ikkinchidan, MDHga a'zo davlatlarning milliy iqtisodiyotida investitsiyalarni rag'batlantirish, milliy kapital bozorlarini faollashtirish, bundan tashqari, zamonaviy hayotda xalqaro tan olingan MHXS va XASdan foydalanish holda investorlar uchun qulay axborot muhitini yaratishga bo'lgan intilishning yuqoriligi;

Uchinchidan, XASning oxirgi yillardagi xalqaro ommabopligi keskin oshdi, ko'pgina davlatlarda XAS talablari to'g'ridan to'g'ri qabul qilindi. Shu munosabat bilan, XAS ayrim davlatlarning jahon siyosatiga qo'shilishi elementi sifatida qaraldi. Shuningdek, MDHga a'zo davlatlar tarkibidagi Ozarbayjon Respublikasi, Qozog'iston Respublikasi, Qirg'iziston Respublikasi, Moldova Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi va O'zbekiston Respublikalarida XASni joriy qilishning milliy dasturlari ishlab chiqilib, bosqichma-bosqich amaliyotga joriy etib kelinmoqda. Mazkur dasturlarni amalga oshirish audit institutlari hamda boshqa organlar bilan birgalikda moliya vazirligiga yuklatildi (1-jadval).

1-jadval: MDHga a'zo davlatlarda xalqaro audit standartlarini joriy qilinishi holati⁷

MDHga a'zo davlatlar	XASni joriy qilish rejasi (dasturining mavjudligi)	Rejani (dasturni) amalga oshiradigan vakolatli organlar	XASni joriy qilish davri
Ozarbayjon Respublikasi	Ha	–	01.01.2010-yildan boshlab
Armaniston Respublikasi	Yo'q	–	–
Belorussiya Respublikasi	Yo'q	–	–
Qozog'iston Respublikasi	Ha	Moliya vazirligi, malakali auditorlik tashkilotlari	2006-yildan boshlab
Qirg'iz Respublikasi	Ha	–	2003-yildan boshlab
Moldova Respublikasi	Ha	Moliya vazirligi, Maorif vazirligi, buxgalteriya hisobi va audit sohasi bo'yicha malakaviy assotsiatsiyalar	01.01.2012-yildan boshlab
Rossiya Federatsiyasi	Ha	Moliya vazirligi, auditorlik faoliyati bo'yicha Kengash, auditorlarning o'zini-o'zi boshqarish tashkilotlari	2013–2016-yy.
Tojikiston Respublikasi	Yo'q	–	–
O'zbekiston Respublikasi	Ha	Moliya vazirligi, Markaziy Bank, buxgalterlar va auditorlarning kasbiy birlashmasi	2011–2015-yy. Bosqichma-bosqich

⁷ Moliya vazirligi ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzildi.

MDHga a'zo davlatlarda XAS talablarini joriy qilishdagi asosiy muammo bu – XAS talablari asosida auditorlik tekshiruvlarini tashkil etish masalasi hisoblanadi. Bugungi kunda, ko'pgina MDHga a'zo davlatlar, jumladan, Belorussiya Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Tojikiston Respublikasi, O'zbekiston Respublikasi audit o'tkazish XAS asosida ishlab chiqilgan milliy standartlar asosida auditorlik tekshiruvlarini o'tkazib kelinmoqda. Ta'kidlash joizki, ayrim MDHga a'zo davlatlarda XAS talablari to'g'ridan to'g'ri auditorlik amaliyotida to'liq qo'llanilib kelinmoqda. Bugungi kunda XAS talablari Ozarbayjon Respublikasi, Armaniston Respublikasi, Qozog'iston Respublikasi, Qirg'iziston Respublikasi va Moldova Respublikalari auditorlik amaliyotida to'g'ridan to'g'ri milliy standart sifatida to'liq qo'llanilmoqda. Rossiya Federatsiyasi va O'zbekiston Respublikalarida bosqichma-boqich XASni milliy standartlar sifatida qo'llashga o'tish rejalashtirilgan(2-jadval). MDHga a'zo davlatlarda XASga o'tishda jahon amaliyoti tajribasini o'rganish va amaliyotda qo'llash jarayoni vakolatli davlat organlari bilan birgalikda asosan auditning jamoat professional tashkilotlari orqali amalga oshirilib kelinmoqda.

2-jadval: XAS ni joriy qilish tajribasini umumlashtirish va ommalashtirish

MDHga a'zo davlatlar	XASni joriy qilishni umumlashtirish va ommalashtirish tizimi
Ozarbayjon Respublikasi	Auditorlar palatasi XASni joriy qilish bo'yicha seminar va simpoziumlar o'tkazadilar; ommaviy axborot vositalari orqali ommalashtiriladi
Armaniston Respublikasi	Ma'lumot yo'q
Belorussiya Respublikasi	Moliya vazirligi va Milliy bank tavsiyalar ishlab chiqadi
Qozog'iston Respublikasi	XASni joriy qilish tajribasini umumlashtirish va ommalashtirish tizimi Moliya Vazirligi va auditorlarni o'zini-o'zi boshqarish tashkilotlari "Qozog'iston Respublikasi auditorlar palatasi", "Auditorlar kollegiyasi" o'zaro ta'siriga asoslanadi. Malakali tashkilotlar auditorlar va audit tashkilotlari ishi tajribasini umumlashtiradi va ommalashtiradi, o'quv adabiyotlari tarqatadi, uslubiy tavsiyanomalar chop qilishadi, davriy jurnallar chiqarilishini va dasturiy mahsulotlar ishlab chiqilishini amalga oshiradi, o'quv seminarlarini o'tkazadi
Qirg'iz Respublikasi	XASni joriy qilish tajribasini umumlashtirish va ommalashtirish Qirg'iziston Respublikasi Hukumati qoshidagi moliya bozorini tartibga solish va kuzatuv davlat xizmati tomonidan standartlarni erkin olish va qo'llash uchun qo'yish orqali
Moldova Respublikasi	XASni joriy qilish tajribasini umumlashtirish va ommalashtirish Moliya vazirligi, Maorif vazirligi va buxgalteriya hisobi va audit sohasi bo'yicha malakaviy assotsiatsiyalar tomonidan standartlarni erkin olish va qo'llash uchun qo'yish hamda o'quv seminarlarini o'tkazish orqali
Rossiya Federatsiyasi	Auditorlarning o'zini-o'zi boshqarish tashkiloti - buxgalterlarning xalqaro federatsiyasi a'zolari XASni qo'llash tajribasini ommalashtiradilar
Tojikiston Respublikasi	XASni joriy qilish tajribasini umumlashtirish va ommalashtirish malakali buxgalterlar va auditorlarning instituti orqali malaka oshirish bo'yicha kurslar o'tkazish orqali hamda buxgalteriya hisobi va audit bo'yicha MHXSni joriy qilish bo'yicha Hukumat komissiyasi qoshidagi uslubiy kengash Moliya Vazirligi bilan birgalikda XASni joriy qilish bo'yicha uslubiy tavsiyalarini ishlab chiqish va joriy qilish qismi bo'yicha
O'zbekiston Respublikasi	XASni joriy qilish tajribasini umumlashtirish va ommalashtirish buxgalterlar va auditorlarning kasbiy birlashmasi, Moliya vazirligi tomonidan o'quv adabiyotlarini tarqatish, uslubiy tavsiyalarni chop etish, o'quv seminarlarini o'tkazish, hamda auditorlar va buxgalterlar malakasini oshirish kurslarini o'tkazish orqali amalga oshirilmoqda

MDHga a'zo davlatlar auditorlik amaliyotida XASni joriy qilish va qo'llash jarayonida bir qator umumiy muammolarga duch kelishdi (-ilova): institutsional, tashkiliy-huquqiy, moliyaviy, kadrlar tayyorlash va boshqa uslubiy muammolar mavjud. O'z navbatida mazkur muammolarni yechish tom ma'noda XASni qo'llashda o'zaro hamkorlikni amalga oshirish imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston va MDH davlatlari auditorlik faoliyatining qiyosiy tahlili natijalari hamda rivojlangan MDH davlatlari ilg'or tajribasini o'rganish borasidagi tadqiqotlar natijasida quyidagi xulosa va takliflar shakllantirildi:

Birinchidan, O'zbekiston auditorlik faoliyatida ham rivojlangan MDH davlatlari kabi xususiy auditorlik amaliyotini joriy etishni maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz. Buning uchun esa, auditorlik faoliyati rivojlangan davlatlarning ilg'or tajribalarini chuqur o'rgangan holda amaldagi qonun hujjatlariga tegishli qo'shimcha va o'zgar-tirishlar kiritish zarur;

Ikkinchidan, O'zbekiston auditorlik faoliyatida Rossiya, Ozarbayjon va Qozog'iston davlatlaridagi kabi ichki auditorlik faoliyatini hamda auditor va auditorlik tashkilotlari javobgarligini majburiy sug'urtalashni maxsus qonun orqali tartibga solishni maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz. O'z navbatida buni ta'minlash maqsadida auditorlik amaliyoti rivojlangan davlatlarning bu boradagi qonunchilik tizimini chuqur tahlil etgan holda "Auditorlik tashkilotlarining fuqarolik-huquqiy javobgarligini majburiy sug'urtalash" to'g'risidagi Qonun hamda "Ichki audit to'g'risida"gi Qonun loyihalarini ishlab chiqish hamda ularni amaliyotga keng joriy etish lozim deb hisoblaymiz;

Uchinchidan, izlanishlar natijasida, hozirgi paytda Rossiya va rivojlangan Yevropa davlatlari auditorlik amaliyotida AuditNET, ITAUDIT: Auditor, AUDITXP "Kompleks Audit" va "Ekspress audit: PROF" singari eng professional dasturiy ta'minotlar orqali qisqa muddat va tartiblar asosida tekshiruvlarni sifatli o'tkazilishiga erishilganligi aniqlandi. Bu borada, O'zbekiston amaliyotida faoliyat ko'rsatuvchi barcha auditorlik tashkilotlari faoliyatida yuqoridagi dasturlardan keng foydalanishni yo'lga qo'yishni maqsadga muvofiq, deb hisoblaymiz;

To'rtinchidan, O'zbekistonda faoliyat ko'rsatuvchi auditorlik tashkilotlarining professional jamoat birlashmalari (O'zbekiston auditorlar palatasi, O'zbekiston buxgalterlar va auditorlar milliy assotsiatsiyasi, O'zbekiston buxgalterlar federatsiyasi)ga ham auditorlik amaliyoti rivojlangan davlatlardagi kabi ularga auditorlik faoliyatini tartibga solish bo'yicha keng miqyosdagi vakolat va huquqlar berilishini maqsadga muvofiq deb hisoblaymiz.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasining qonun hujjatlari to'plami, 201-yil, 6-son, 70-modda.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 19-sentyabrdagi "O'zbekiston Respublikasida auditorlik faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3946-sonli Qarori. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 20.09.2018-y., 07/18/3946/1955-son.
3. I.I. Meliyev. Auditorlik tekshiruvini o'tkazish uslubiyati: muammo va yechimlar: Monografiya. –T.: "Iqtisod-Moliya", 2020.– 174 b.
4. Бычкова С.М. Аудиторская деятельность. Теория и практика.–СПБ.: Лань, 2000. –320 с.
5. Терехов А.А. Аудит: перспективы развития. –М.: Финансы и статистика, 2001. –560 с.
6. Суйц В.П., Шеремет А.Д. Аудит. Учебник. –М.: ИНФРА-М, 2009. –456 с.
7. Dusmuratov R.D. O'zbekistonda auditorlik faoliyatining shakllanishi va uning uslubiyotini takomillashtirish: i.f.d. ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dis. avtoref. Toshkent – 2008. –35 b.
8. <https://www.imv.uz>.
9. <https://www.lex.uz>.
10. <https://audit-apa.by>.
11. <https://audit-ap.by>.
12. <http://www.audit.gov.az>.
13. <https://www.audit.kz>.
14. <https://www.lex.uz>.
15. www.pravo.gov.ru.
16. <https://zakon.rada.gov.ua>.
17. <http://minfin.tj>.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzirimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.